

## ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

### ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα κοινωνικά θέματα ως μέρος του αναλυτικού προγράμματος του ΕΠΣ περιλαμβάνουν τη Γεωγραφία, την Ιστορία και την Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή, καθώς και τα πολιτιστικά εκείνα στοιχεία που συνθέτουν την ταυτότητα του ελληνισμού. Μέσω των κοινωνικών θεμάτων τα παιδιά αποκτούν θεμελιώδεις εμπειρίες, γνώσεις και έννοιες συνυφασμένες με την Κύπρο και την Ελλάδα και την ορθόδοξη θρησκεία μας. Παράλληλα, προάγουν βιώματα, διαμορφώνουν στάσεις και αξίες που θα τα βοηθήσουν να διατηρήσουν την ελληνική τους ταυτότητα στην πολυπολιτισμική κοινωνία που ζούνε και να είναι περήφανοι για την καταγωγή τους. Επίσης, τα παιδιά αποκτούν γνώσεις για τα κατεχόμενα εδάφη μας, τις διατηρούν άσβεστες στη μνήμη τους και διεκδικούν αυτά που τους ανήκουν.

### ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

Τα παιδιά:

- να αγαπούν την πατρίδα και να αναπτύξουν και να διατηρήσουν την εθνική τους ταυτότητα.
- να γνωρίσουν και να βιώσουν τις θεμελιώδεις αρχές και αξίες του Χριστιανισμού
- να γνωρίσουν, να εκτιμούν, να σέβονται και να βιώσουν – όπου είναι δυνατόν – στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς (παραδόσεις, ήθη, έθιμα, στάσεις και αξίες).
- να γνωρίσουν τα ιστορικά γεγονότα και τις συνέπειες της τουρκικής εισβολής του 1974 και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία που έχουν για την ανθρωπότητα οι καταστροφικές συνέπειες ενός πολέμου, αλλά και τα ιδεώδη της ειρήνης, της ελευθερίας και της δημοκρατίας.
- Να γνωρίζουν τα κατεχόμενα από τα τούρκικα στρατεύματα εδάφη μας και αντιπροσωπευτικά ιστορικά, θρησκευτικά και πολιτιστικά μνημεία του τόπου μας, αλλά και να νιώθουν την ανάγκη για διατήρηση και προστασία τους.
- να σέβονται τα δικαιώματα του ανθρώπου και να αναγνωρίζουν την ανάγκη προσήλωσης προς ηθικές και πανανθρώπινες αξίες.

### ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

- Το περίγραμμα ύλης του παρόντος αναλυτικού προγράμματος είναι ενδεικτικό. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει τα θέματα ανάλογα με την ηλικία, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες και τις δυνατότητες των παιδιών, το χρόνο που έχει στη διάθεση του και τις συνθήκες μέσα στις οποίες εργάζεται.
- Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών ο εκπαιδευτικός στην αρχή κάθε τριμήνου προγραμματίζει τα θέματα που θα διδάχτούν.
- Στον προγραμματισμό του ο εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη την επικαιρότητα των θεμάτων.
- Ο χρόνος του παροικιακού σχολείου είναι πολύ περιορισμένος και δίνεται περισσότερη έμφαση στη διδασκαλία της γλώσσας, γι' αυτό τα κοινωνικά θέματα

εντάσσονται όπου είναι δυνατό στις θεματικές ενότητες του γλωσσικού μαθήματος. Επομένως, μπορούν να προσεγγίζονται ενιαία σε ενότητες ή χωριστά.

- Η διδασκαλία της ύλης συνίσταται να προσφέρεται με σπειροειδή διάταξη, όπου σε κάθε χρονιά η νέα ύλη προστίθεται στην ύλη που διδάχτηκε προηγουμένως.
- Τα κοινωνικά θέματα διδάσκονται μέσα από ποικίλες διδακτικές μεθόδους και στρατηγικές όπως: η διαθεματική προσέγγιση, η διερεύνηση, δημιουργικές εργασίες.

## ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

### ΣΚΟΠΟΣ

Τα παιδιά να νιώσουν ότι αποτελούν μέλη της ορθόδοξης χριστιανικής εκκλησίας, να γνωρίσουν τις θεμελιακές αλήθειες του Χριστιανισμού και να βιώνουν την ορθόδοξη χριστιανική ζωή στην ελληνική παροικία της Μεγάλης Βρετανίας.

### ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά:

- να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις του Χριστιανισμού.
- να γνωρίσουν τη διδασκαλία και το έργο του Ιησού Χριστού.
- να γνωρίσουν τη λατρευτική ζωή της εκκλησίας και να συμμετέχουν σε αυτή.
- να γνωρίσουν ήθη και έθιμα της πατρίδας μας που έχουν σχέση με την ορθόδοξη πίστη.
- να αναγνωρίζουν την αξία της προσευχής και να τη βιώνουν στην καθημερινή τους ζωή.

### ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΥΛΗΣ

#### Πρώτο Επίπεδο: Τάξη Α', Α+

- Το σημείο του σταυρού
- Προσευχή
- Άγιος ο Θεός ...
- Αγιασμός – Γνωριμία με τον ιερέα της ενορίας
- Επίκαιρα θέματα
- Η γέννηση του Χριστού
- Πρωτοχρονιά – Άγιος Βασίλης
- Χριστουγεννιάτικα και Πρωτοχρονιάτικα ήθη και έθιμα
- Η βάφτιση του Χριστού
- Η Παναγία – Τα Εισόδια – Ο Ευαγγελισμός
- Πάσχα
- Τα Πάθη και η Ανάσταση του Χριστού
- Πασχαλινά έθιμα και παραδόσεις
- Ο Άγιος της ενορίας μας
- Ο ναός της ενορίας μας. Παρακολούθηση της θείας λειτουργίας
- Γνωριμία με μυστήρια της Εκκλησίας μας (Θεία Κοινωνία, Βάφτιση)

#### Δεύτερο Επίπεδο: Τάξη Β', Γ', Δ'

- Οι άγιοι της εκκλησίας μας
  - Ο άγιος της κοινότητας – ενορίας μας. Άγιοι που γιορτάζουν (ενδεικτικά):

Απόστολος Ανδρέας, Άγιος Νικόλαος, Άγιος Σπυρίδωνας, Οι Τρεις Ιεράρχες, Άγιος Γεώργιος, Απόστολος Βαρνάβας.

- Η γέννηση του Χριστού
  - Το μήνυμα της γέννησης του Χριστού (αγάπη, χαρά, ευτυχία, ειρήνη)
  - Χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα
- Η Υπαπαντή του Χριστού
- Πάσχα
  - Η είσοδος του Χριστού στα Ιεροσόλυμα – Κυριακή των Βαΐων
  - Ο Μυστικός Δείπνος και το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας
  - Τα Πάθη του Χριστού
  - Η Ανάσταση του Χριστού
- Προσευχές και Ύμνοι
  - Εις το όνομα του Πατρός ...
  - Δι' ευχών ...
  - Πάτερ ημών ...
  - Χριστός Ανέστη εκ νεκρών
- Γνωριμία με την εκκλησία – Τελετές
  - Αγιασμός
  - Εκκλησιασμός

**Τρίτο Επίπεδο:  
Τάξη Ε', Στ'**

- Τελετές – Μυστήρια
  - Εξομολόγηση
  - Γάμος
- Η Κυριακή Προσευχή
- Το σύμβολο της Πίστεως – Επεξήγηση
- Θαύματα του Χριστού – Παραβολές
  - Η θεραπεία του τυφλού της Ιεριχούς
  - Η θεραπεία του Παράλυτου της Καπερναούμ
  - Η παραβολή του Καλού Σαμαρείτη
- Τα Πάθη και η Ανάσταση του Χριστού
  - Η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος
  - Το νόημα της σταυρικής θυσίας του Χριστού
- Η εκκλησία της Κύπρου
  - Ο Απόστολος Βαρνάβας
- Γνωριμία με τα μοναστήρια της Κύπρου
  - Ιερά Μονή Σταυροβουνίου
  - Ιερά Μονή Παναγίας του Κύκκου
- Κατεχόμενα μοναστήρια του Αποστόλου Βαρνάβα και Αποστόλου Ανδρέα

## ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

### ΣΚΟΠΟΣ

Τα παιδιά να γνωρίσουν τους σημαντικότερους γεωγραφικούς χώρους της Ελλάδας και της Κύπρου.

### ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά:

- να γνωρίσουν την Κύπρο γεωγραφικά – ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές – και να την αγαπήσουν.
- να γνωρίσουν την Ελλάδα γεωγραφικά και να την αγαπήσουν.
- να γνωρίσουν την ελληνική παροικία της Μεγάλης Βρετανίας και τις σχέσεις της με την Κύπρο και την Ελλάδα.
- να γνωρίσουν την πολιτιστική μας κληρονομιά και να συμβάλλουν στη διατήρησή της.

### ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ

#### Πρώτο Επίπεδο: Τάξη Α΄-Α+

- Χάρτης – Σημαία Κύπρου και Ελλάδας

#### Δεύτερο Επίπεδο: Τάξη Β΄-Γ΄- Δ΄

- Κύπρος
  - Θέση της Κύπρου και γειτονικές χώρες
  - Πολιτικός χάρτης: πρωτεύουσα, πόλεις, τόπος καταγωγής
  - Γεωφυσικός χάρτης: οροσειρές (Τρόδος, Πενταδάκτυλος), παραθαλάσσιες περιοχές (σύνδεση με διακοπές)
  - Χαρακτηριστικά προϊόντα της Κύπρου: χαλούμι, σουτζούκος, ελιές, τραχανάς, ζιβανία, λευκαρίτικα κεντήματα)
- Ελλάδα
  - Θέση της Ελλάδας και γειτονικές χώρες
  - Πολιτικός χάρτης: περιοχές, πρωτεύουσα, μεγάλες πόλεις και λιμάνια, τόπος καταγωγής
  - Νησιά (Αιγαίο και Ιόνιο Πέλαγος) – Τουριστικά μέρη
  - Προϊόντα: ελαιόλαδο, φέτα, σύζο, ελιές, μαστίχα

#### Τρίτο Επίπεδο: Τάξη Ε΄-Στ΄

- Γνωρίζω τον λαό της πατρίδας μου
  - Οι κάτοικοι της Κύπρου (σύνθεση, τρόπος ζωής)
  - Οι κάτοικοι της Ελλάδας (σύνθεση, τρόπος ζωής)

- Τουρισμός στην Κύπρο και Ελλάδα
  - Λιμάνια και αεροδρόμια Κύπρου και Ελλάδας
  - Παραθαλάσσια και ορεινά θέρετρα
- Γνωρίζω την ελληνική παροικία της πόλης μου
  - Η περιοχή μου (το όνομα της κοινότητας μου, η εκκλησία, το σχολείο)
  - Πληθυσμός
  - Εκκλησίες της περιοχής – Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας
  - Μέσα ενημέρωσης: ραδιοσταθμοί, τηλεόραση, παροικιακός τύπος

## ΙΣΤΟΡΙΑ

### ΣΚΟΠΟΣ

Τα παιδιά να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τα βασικά ιστορικά γεγονότα και την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου και της Ελλάδας και να διαμορφώσουν εθνική συνείδηση ως μέλη του ελληνικού έθνους και ως μέλη του απόδημου ελληνισμού.

### ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά:

- να γνωρίσουν βασικά στοιχεία της ελληνικής μυθολογίας.
- να γνωρίσουν τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα της Κύπρου και της Ελλάδας.
- να εκτιμούν την πολιτιστική μας κληρονομιά με απώτερο σκοπό την τόνωση της εθνικής ταυτότητας στα πλαίσια της πολυπολιτισμικής κοινωνίας στην οποία ζουν.
- να αντιληφθούν την ιστορική συνέχεια του ελληνικού έθνους και να εκτιμήσουν τη συμβολή του ελληνισμού στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού.
- να συνειδητοποιήσουν τη σημασία που έχουν για την ανθρωπότητα τα ιδεώδη της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της ειρήνης.
- να συνειδητοποιήσουν την τραγωδία της Κύπρου ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής και κατοχής και να ενισχύσουν το αγωνιστικό τους φρόνημα για εθνική δικαίωση.
- Να καλλιεργήσουν στάσεις και συναισθήματα σεβασμού προς τον συνάνθρωπο και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

### ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΥΛΗΣ

#### Πρώτο Επίπεδο: Τάξη Α'-Α+

- Η έννοια της πατρίδας – Καταγωγή

#### Δεύτερο Επίπεδο: Τάξη Β'-Γ'- Δ'

- Ελληνική Μυθολογία
  - Σύντομη αναφορά στους Θεούς του Ολύμπου
  - Ο Ηρακλής και οι άθλοι του
  - Ο Θησέας – Μινώταυρος
  - Τρωικός Πόλεμος
  - Οδυσσέας – Περιπέτειες του
  - Η ζωή των Κυπρίων κατά τη λίθινη εποχή – την εποχή του χαλκού. Επίσκεψη στο Βρετανικό Μουσείο (Χοιροκοιτία, Αρχαίο Ιδάλιον, εμπόριο με γειτονικούς λαούς, το ναυάγιο της Κερύνειας)
- Αγώνες των Ελλήνων για ελευθερία στην Κύπρο και την Ελλάδα – Σύνδεση μέσω εθνικών επετείων

- Εθνικές επέτειοι
  - 1<sup>η</sup> Οκτωβρίου – Μέρα Κυπριακής Ανεξαρτησίας
  - 28<sup>η</sup> Οκτωβρίου – Γιορτή του ΟΧΙ και της σημαίας
  - 25<sup>η</sup> Μαρτίου – Ελληνική Επανάσταση
  - 1<sup>η</sup> Απριλίου – Αγώνας ΕΟΚΑ
  - Τα κατεχόμενα εδάφη μας

**Τρίτο Επίπεδο:  
Τάξη Ε΄-Στ΄**

- Σημαντικά γεγονότα από την περίοδο της ακμής του βυζαντινού κράτους
- Βυζάντιο – Ίδρυση από Μέγα Κωνσταντίνο
- Σημαντικά γεγονότα που επηρέασαν της Κύπρο κατά τη βυζαντινή περίοδο
- Οι Ακρίτες – Διγενής Ακρίτας
- Σταυροφορίες
- Η τουρκοκρατία στην Κύπρο και την Ελλάδα και η προσήλωση του υπόδουλου ελληνισμού στις εθνικές και θρησκευτικές του καταβολές
- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης
- Η Ελληνική Επανάσταση του 1821
- Συνεισφορά της Κύπρου - 9<sup>η</sup> Ιουλίου
- Σημαντικά γεγονότα που δείχνουν την αγάπη των Ελλήνων για ελευθερία
- Η δημιουργία του ελληνικού κράτους
- Νεότερη ιστορία της Κύπρου
- Οι Άγγλοι στην Κύπρο
- Ο απελευθερωτικός αγώνας του 1955-59
- Ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Το πραξικόπημα
- Η Τουρκική εισβολή και οι συνέπειες της